

EXIT-TYÖ MONIAMMATILLISESSA YMPÄRISTÖSSÄ

EX POST PAPER

RAN EXIT

1 November 2016

Milan, Italy

Exit-palvelut eivät toimi muista eristyksissä. Ne voivat olla osa eri organisaatioiden yhteistyötä ja näin ollen toimia joko erikseen palkattuna tai osana moniammatillista järjestelmää, jota koordinoidaan kolmannen osapuolen toimesta. Koska exit-ohjelmiin luetaan kuuluvaksi suuri määrä eri toimintoja, on exit-ohjelmilla yhteyksiä myös muihin palveluntuottajiin. Tämä tapahtuu joko vastavuoroisen suhteen tai koordinoitun moniammatillisen ympäristön kautta (1).

Mikä on ero organisaatioiden vastavuoroisten siteiden ja moniammatillisen yhteistyön välillä? Moniammatillisessa yhteistyössä eri osapuolien välillä toimii yhdistävä kontakti, joka auttaa arvioimaan tilanteen ja määrittelemään, kuinka interventio tehdään. Koordinoivan osapuolen täydentämän moniammatillisen yhteistyön etuna on, että sen avulla on mahdollista keskustella tilanteesta eri näkökulmista. Tällöin diagnoosin laatu paranee ja yksilöille on mahdollista tarjota parempia ratkaisuja. Moniammatillinen yhteistyö sisältää myös haasteita, joista voidaan mainita tiedon vaihtamiseen ja vastausaikaan liittyvät ongelmat (1).

Työskentely moniammatillisessa ympäristössä

-Moniammatillinen yhteistyö palveluiden tarjoamiseksi sellaisille ihmisille, joilla on useita vakavia ongelmia, ei ole uusi tai vain exit-työlle soveltuva lähestymistapa. Monissa EU:n jäsenvaltioissa käytetään moniammatillisia rakenteita esimerkiksi lapsiin kohdistuvaan laiminlyöntiin sekä ihmisten riippuvuuksiin puuttumisessa. Exit-työ voikin oppia lähikentistään. Joissain tapauksissa exit-työ on liitetty osaksi näitä jo olemassa olevia rakenteita, sillä nämä rakenteet tarjoavat kokemusta ja valmiit raamit toiminnalle. Exit-työ voidaan liittää osaksi olemassa olevia rakenteita myös silloin, kun toiminnan kohderyhmä on sama tai kun radikalisoitumistapauksia on niin vähän, ettei ole oikeutettua pitää yllä exit-työn omia, yksin toimivia rakenteita (2).

-Yleinen lainsäädäntö ja muu poliittinen päätöksenteko vaikuttavat siihen, mitä moniammatillisessa yhteistyössä on mahdollista tehdä. Esimerkiksi yleinen lainsäädäntö voi asettaa rajoitteita informaation vaihtamiselle, kun taas päättäjät asettavat toiminnalle tavoitteet ja raamit. Yhteistyötä ohjaavat myös yksittäisten organisaatioiden ja ammattilaisten omat toimintatavat. Moniammatillisessa yhteistyössä tuleekin ottaa huomioon, että eri osa-alueet toimivat yksityhteen (2).

-Moniammatillisessa yhteistyössä hallitsevat tällä hetkellä yhteistyötä tekevät ammattilaiset. Sen sijaan perheet, ruohonjuuritason toimijat sekä uskonnolliset yhteisöt ja johtajat tuntuvat olevan pienemmässä roolissa, vaikka juuri nämä ryhmät toimivat avainasemassa niiden yksilöiden tukemisessa, jotka haluavat jättää radikalisoituneet ympäristöt. Edellä mainitut ryhmät tuleekin ottaa paremmin mukaan yhteistyöhön ja pitää huolta siitä, että kommunikointi on kaikkien osapuolten välillä avointa ja jatkuvaa (2).

-Yksilöt, jotka ovat exit-prosessin alkuvaiheessa, tarvitsevat eri ammattilaisten skaalan sijaan henkilön, johon luottaa. Mentori tai tapauksesta vastaava henkilö toimii yhteyspisteenä muihin ammattilaisiin, helpottaen koko tilannetta. Suhteen määrittelemisen toimintaan osallistuvan yksilön, osallistujan, kanssa on myös tärkeää: onko osallistuja prosessin ”omistaja” vai sen ”vastaanottaja”, ja missä määrin hänellä on pääsy häntä koskeviin tietoihin? (2)

-Moniammatillista yhteistyötä aloittaessa on tärkeää määritellä ja selventää toiminnan tavoitteet. Tämän jälkeen voidaan identifioida toiminnan kannalta olennaiset toimijat, eli esimerkiksi ne, joiden kanssa on ollut jo aiemmin yhteistyötä ja ne, joilla on kiinnostusta ja tarpeeksi resursseja lähteä mukaan. Seuraavassa vaiheessa päätetään, kuinka paljon eri tahot tulevat sitoutumaan yhteistyöhön:

ovatko tahot mukana koko ajan, vain tarpeen niin vaatiessa vai hoitavatko he tietyn vastualueen?
(2-3)

Mukanaolo moniammatillisessa verkostossa

-Radikalisoitumista vastaan taistellessa tarvitaan ennalta ehkäisyä, interventioita ja viranomaistyötä. Nämä kolme komponenttia ovat mukana lähes kaikissa radikalisoitumista ja väkivaltaista ekstremismistä vastaan toimivissa ohjelmissa, niin kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Exit-palvelut ovat tärkeä osa tätä ketjua, sillä ne auttavat ihmisiä uudelleen sosialisoitumaan yhteiskuntaan. Ennalta ehkäisevä järjestelmä on toimivampi vaihtoehto niin yksilölle itselleen, hänen sosiaaliseen ympäristölleen sekä koko yhteiskunnalle. Lisäksi se on kustannustehokkaampi. Moniammatillisen yhteistyön etuna on, että se tarjoaa enemmän palveluita kohderyhmälleen, jonka tarkoituksena on päästä irti radikalisoitumisesta (3).

-Exit-ohjelmat tarjoavat usein sekoituksen ohjausta, valmennusta sekä apua käytännön asioihin, kuten kotiin, työhön, kouluun ja koulutukseen, liittyen. Koska palveluita on laajasti, ei yksi toimi pysty auttamaan ja vastaamaan kaikesta yksin. Jos avunantajan ja avunsaajan välillä ei ole yhtään luottamusta, on avunsaajaa kuitenkin mahdotonta auttaa (4).